

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. I. Ecclesia statuit, ut præceptum divinum Confessionis saltem semel in anno, ab omnibus & singulis fidelibus, postquam ad annos discretionis pervenerit, impleretur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

SECTIO SEXTA.

De Præcepto Ecclesiastico Confessionis.

1. In Ecclesia est potestas precipiendi usum Sacramentorum ex Conc. Trident.

Concilium Trid. sess. 21. cap. 2. Declarat, hanc potestatem perpetuam in Ecclesia fuisse, ut in sacramentorum dispensatione, salva eorum substantia, ea statueret, vel mutaret, que sucipientium utilitati, seu ipsorum sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicaret.

Hanc potestate Ecclesia utitur, dum cap. Omnis utriusque sexus 12. de Penit. & Remiss. precipit, ut omnes & singuli Christi fideles utriusque sexus, postquam ad annos discretionis pervenerint, singulis annis, saltem in Paschate, communicent; cum alioquin præceptum divinum Communionis, per se & ratione sui, semel tantum in vita obliget.

Præterea hæc potestate utitur, dum loco mox citato ex Conc. Trident. approbat consuetudinem sub altera specie communicandi; & pro lege habendam decernit, licet ab initio Christianæ Religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset.

2. Hanc potestate utitur Ecclesia dum cap. Omnis utriusque sexus precipit annuam Confessionem.

Denique, ut ad rem nostram veniamus, hæc potestate utitur Ecclesia, dum cap. Omnis utriusque sexus 12. de Penit. & Remiss. statuit, ut omnes & singuli Christi fideles utriusque sexus, postquam ad annos discretionis pervenerint; omnia sua peccata, saltem semel in anno, fideliter confiteantur; cum alioquin præceptum divinum Confessionis, per se & ratione sui, tantum semel in vita obliget. Igitur de præcepto Ecclesiastico Confessionis non est relictus dubitandi locus. Nihilominus, ut veritas per se patens, magis magisque eluceat, Dico primò;

CONCLUSIO I.

Ecclesia statuit, ut præceptum divinum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus & singulis fidelibus, postquam ad annos discretionis pervenerint, impleretur.

3. Probatio Concl. ex

Robatur ex cap. 12. de Penit. & Remiss. quod desumptum est ex Concilio Generali Lateranensi sub Innocentio III. & sic incipit:

Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua delicta peccata, saltem semel in anno, fideliter confiteatur proprio sacerdoti: & mundiciam sibi Penitentiam pro peccatis suis studeat adimplere. Però verba illa continent præceptum, & non tantum consilium.

Offenditur I. ex gravi pœna, que tribuitur infligitur transgressoribus hinc verbis: Aliquam & vivens ab ingressu Ecclesie arceatur; & minus Christiana careat sepultura. Et continuò attenditur: Unde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quisquam ignoranti castitate tamen excusationis assumat.

Quia tamen aliquis respondere posset, illam pœnam non ita infligi his, qui non confitentur, quam iis, qui non communicant in Paschate, cum præceptum communionis Paschalis intermediè præcedat impositionem pœnæ, ut patet ex textu ibi: Suscipiens reverenter ad mensam Paschæ Eucharistia sacramentum; nisi forte de proprio sacerdotis consilio; ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab huiusmodi perceptione duxerit abstinendum: alioquin &c. Quia, inquam, si aliquis respondere posset; ideo

Offenditur II. mens præceptiva Ecclesie, ex Concilio Trid. sess. 14. can. 8. Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia servat, esse impossibilem, & traditionem humanam, à pœis abolendam, aut ad eam non tenent omnes & singulos utriusque sexus Christi fideles; iuxta magni Concilii Lateranensis Constitutionem, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesime; anathema sit. Quid amplius & clarius potuit dici?

Nihilominus Durandus 4. dist. 17. q. 8. & 14. subdubitatur, an sit verum præceptum, in quo dicitur Arriaga disp. 52. n. 1. Subscriptio verbi Durandi: Quòd (Confessio) non sit de iure purè humano patet; quia nulla lex potest præcipere actum, cujus transgressorem non potest justè punire.... sed nulla lex humana potest justè punire illum, qui non confiteretur peccatum sibi soli notum &c. Quòd autem aliquis dicat peccatum suum occultum coram sacerdote, qui illud habet celare, nulla lex purè humana potest præcipere, nec transgressorem justè punire. Propter quod relinquatur, quòd Confessio sacramentalis, de qua loquimur, sit solùm de iure divino.

Et infra: Ad quartum dicendum, quòd Ecclesia non instituit Confessionem, sed institutam à Deo præcipit singulis annis fieri, maxime

maximè volentibus communicare. Hæc ille q. 8. Quæ non sunt subdubitanis de præcepto Ecclesie, verùm affirmantis, Confessionem sacramentalem non esse institutam ab Ecclesia, sed à solo Deo; quamvis jam instituta à Deo, ab Ecclesia præcipiatur singulis annis, maximè communicare volentibus.

Similiter loquitur q. 14. circa initium: Quantum, inquit, ad illud primum, referendum est illud, quod dictum fuit supra, videlicet, quod Confessio sacramentalis non fuit instituta, nec potuit institui jure purè humano; sed instituta fuit per Christum, qui fundavit Ecclesiam &c. Ecclesiam autem sic institutam commisit regendam Petro, & Apostolis sub ipso, & eorum successoribus. Unde ad eos pertinet, & principaliter fidem docere, & Sacramenta ministrare, prout expedit viderint saluti hominum, propter quam omnia prædicta sunt ordinata & instituta per Christum: & ideo si Rectoribus Ecclesie videatur expediens pro conservatione, & multiplicatione fidei, & pro salute populi, quod Sacramenta per Christum instituta, maximè quæ sunt omnibus communia, recipiantur à populo, vel tali tempore; ipsi non auctoritate purè humanâ, sed auctoritate Christi, cujus sunt Vicarii, ipsis commissâ, possunt de hoc statutum facere, quod ligabit fideles, & sic à principio Ecclesie factum est.

In fine autem quæstionis sic lego: Argumentum in oppositum bene procedit, quia Ecclesia non præcipit Confessionem condendo legem de confitendo; sed Christus illam legem condidit, Ecclesia, cui commissâ est executio, mandat prædictam legem certo tempore impleri. Hucusque Durandus cum communitentia. De quo ergo subdubitat? Attende & intende.

Circa medium quæstionis scribit in hæc verba: Quamvis Confessio sit quodammodo signum protestativum fidei; proficiat etiam ad salutem; tamen non potest constare Ecclesie de obedientia, vel inobedientia hominis respectu illius statuti; quia per statutum non obligantur; nisi illi, qui peccaverunt mortaliter; de quo non potest constare Ecclesie, quantum ad peccata interioris consensus; nec quantum ad peccata occulta exterioris operis; propter quod; quantum ad ista non potest constare Ecclesie, an talis teneatur ad confitendum secundum prædictum statutum.

Rursus si aliquis sit peccator manifestus; & confiteatur, non potest constare Ecclesie, si confessus sit omnia peccata sua, prout statutum dicit; quia cum Confessio fiat soli Sacerdoti, qui non debet quocumque modo prodere peccatum confitentis, & si prodere, nihil valeret, quia ad unius testimonium nemo debet condemnari; ideo non potest constare Ecclesie (ut videtur) si aliquis est transgres-

for prædicti statuti: qualiter ergo potest hoc per Ecclesiam statui, cujus transgressor non potest convinci, nec per consequens justè puniri? Satis est dubium.

Potest ergo de hoc fieri sancta & salubris exhortatio, quæ potest prodesse, & non obesse: quia ad Sacramentum Eucharistie; de cujus susceptione subjungitur præceptum, nullus, qui mortaliter peccavit, debet accedere, etiam contritus, nisi prius confiteatur, habitâ copiâ Sacerdotis: & fortè sic factum est, & provisum in illo statuto: Omnis unusquisque vestrus, in quo præmittitur exhortatio sancta & salubris de Confessione faciendâ, & subjungitur præceptum de perceptione Eucharistie, vallatum pœnâ.

Et si non sit sola exhortatio, sed præceptum; illud quidem potest ligare conscientiam, quatenus sit ab Ecclesia auctoritate Christi; sed pœnâ temporali illius statuti transgressor puniri non potest; cum non possit contine de transgressione, ut probatum est. Unde talis dum vivit, potest abstinere ab ingressu Ecclesie, si vult; sed per alterum non potest justè arceri, & moriens non potest justè privari Ecclesiasticâ sepulturâ. Et propter hoc potest rationabiliter videri alicui, quod prædicta pœna illius statuti respicit solum præceptum de Communione, de cujus transgressione constare potest, & non præceptum de Confessione, nisi in casu, in quo aliquis spontè fateretur, se non fuisse confessum omnia peccata sua; tunc enim potest prædictâ pœnâ puniri, & aliter non. Hucusque Durand.

Deinde circa finem ait: Ad primum dicendum, quod statutum de confitendo semel in anno, sive sit solum exhortatorium, sive sit præceptorium, non debet à fidelibus, salutem suam querentibus, reputari pœnale &c. Ecce hic subdubitat Auctor iste, an statutum Concilii Later. de confitendis singulis annis, sit præceptorium, an verò solum exhortatorium; sed satis levi fundamento, præsertim post Tridentinum supra citatum can. 8.

In quo utique Canone; quod bene notandum est, nulla fit mentio Communionis Paschalis, ut significet Conclium, Confessionem per se præcipi (prout sonant verba Concilii Later.) & non tantum, ut est medium necessarium ad dignè communicandum: proinde necessarium esse etiam illis, qui aliunde excusantur à præcepto Communionis; & per consequens peccare duplici peccato, qui omittit Confessionem, & Communionem; cum alioquin, si Confessio solum esset præcepta propter Communionem, unicum dumtaxat committeret. Cæterò quomodo essent quinque Ecclesie præcepta, ut communiter loquuntur fideles?

An autem qui solum Confessionem omitteret, incurreret pœnam, constitutam in

7. & ideo subdubitat Durandus, an statutum illud Ecclesie sit exhortatorium tantum, an verò præceptorium.

8. Confessio, nem per se præcipi, & non solum, ut est necessaria ad dignè communicandum, probatur ex Conc. Trident.

9. An incurrer.

ret penam, qui omittit terer solam Confessione nem,

Concilio Later. cap. Omnis utriusque sexus, ut verum fatear, satis dubium est, cum in Concilio Trident. nihil de illo dicitur; & aliunde sic explicari possent illa verba: Alioquin, id est, si neque confessus fuerit, neque communicaverit, & vivens ab ingressu Ecclesie arceatur, & moriens Christianâ carcat sepulturâ. Maxime cum vix possit Ecclesia scire transgressionem præcepti Confessionis, ut patet ex dictis supra à Durando; tunc solum, quando esset peccator publicus, & publicè constaret, ipsum non fuisse, nequidem secundum externam speciem, confessum; per consequens rarissimè possit punire transgressorem illâ penâ, quæ solum est ferendæ sententiæ, adeoque requirit probationem criminis in foro externo.

Durandus,

Hinc Durandus supra: De Confessione, inquit, faciendâ pro tempore, quo regulariter fideles debent communicare, sanctum & salubre est, exhortationem fieri, ut dictum fuit; potest nihilominus Ecclesia auctoritate Christi hoc facere præceptum, vallatum sententiâ excommunicationis, quam incurrit transgressores ipso facto. Sed utrumque prædictorum ligat solum conscientiam transgressoris quoad culpam, & quoad talem penam; & sic potest puniri talis transgressio per talem penam. Penâ autem illius statuti: Omnis utriusque sexus, aut non est adjecta pro transgressione statuti de Confessione, aut est adjecta infructuosè & inutiliter, propter rationem præiùs dictam. Hæc ille.

10. Offenditur, nimis leviter dubitatur Durandum,

Ex quibus patet, quàm levi fundamento dubitaverit, an statutum Concilii Later. de confitendo singulis annis, sit præceptorium, an verò solum exhortatorium (nisi per præceptorium intelligat penale) multa siquidem præcipiuntur ab Ecclesia sine adjectione alicujus penæ; ut audire Missam diebus Dominicis & Festivis, certis diebus jejunare &c. ergo similiter potuit Concilium Later. præcipere annum Confessionem, estd penâ non fuerit adjecta pro transgressione illius præcepti.

Deinde licet raro possit Ecclesia judicare de transgressione, saltem aliquando potest, scilicet ex propria Confessione peccatoris, insuper si est peccator publicus, & publicè constat, non esse confessum, nequidem in specie externa; ergo illa penâ non foret adjecta omnino inutiliter & infructuosè. An putas, quia Ecclesia semper potest judicare de transgressione præcepti Communionis? Pervium est quod non; potest enim quis recipere Eucharistiam ore, & non deglutire.

Ecclesia sæpè præcipit ea, de quibus non potest facile cognoscere in foro externo, patet ex præcepto Horarum Canonicarum, auditionis Missæ, & similibus actuum, qui requirunt certam aliquam intentionem internam, quæ exterius non satis se-

nat

ipsam manifestat; item quando tales actus præcipiuntur, qui non requirunt publicum exercitium; nam ferè semper possum dicere, me in occulto legem implevisse, quamvis reverà non impleverim.

Itaque non valet hic argumentum Durandi supra q. 8. nulla lex potest præcipere actum, cujus transgressorem non potest justè punire; sed nulla lex humana potest justè punire illum, qui non confiteretur peccatum sibi soli notum; ergo &c. Nam ipse Durandus supra q. 14. admittit, Ecclesiam auctoritate Christi posse hoc (id est, confiteri) facere præceptum, vallatum sententiâ excommunicationis, quam, inquit, incurrit transgressores ipso facto; ergo etiam potest hoc (id est, confiteri) facere præceptum, non vallatum sententiâ excommunicationis.

Et sic fecisse, quamvis non constaret ex nudis verbis Conc. Lateranensis, tamen accedente interpretatione Concilii Trid. nemini potest, aut debet esse dubium; quidquid sit de penâ, quæ videtur potius afficere non communicantes (utpote de quibus Ecclesia melius potest judicare in foro externo) quam non confitentes. Cæterò utroque obligare, videtur significare obvius magis sententia illorum verborum: Alioquin, id est, si non fuerit confessus & communicaverit, & non arceatur ab Ecclesia &c. Atque ita docet Suetrius disp. 36. sect. 8. n. 3. cum Aliis, quos citat.

Cæterum quid Durandus intelligat per auctoritatem Christi, dum concedit, Ecclesiam posse præcipere Confessionem auctoritate Christi, hæud latè capio. Nam Ecclesia totam suam auctoritatem habet à Christo, & tali consideratione omnia, quæ præcipit circa susceptionem, aut administrationem Sacramentorum, præcipit auctoritate Christi; cum tamen Durandus distinguat in hoc puncto inter præceptum annuæ Communionis, & annuæ Confessionis.

Fortè nihil aliud voluit, quàm Ecclesiam solum tempus determinasse, quo Confessio in vita faciendâ, deberet fieri, id est, præcepisse tempus Confessionis faciendæ, non autem ipsam Confessionem; cum tamen non solum tempus Communionis, sed etiam ipsam Communionem præcepit; nam præcepit singulis annis communicare, cum tamen præceptum divinum Communionis per se, & ratione sui semel tantum obliget in vita; at verò solum præcipit semel in vita confiteri singula peccata mortalia, quod de jure divino præceptum est, determinans certum tempus, in quo debeat præceptum divinum adimpleri, ut docet Tridentinum sess. 14. c. 5. circa finem ibi: Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod iure divino necessarium est in-

14. c. 5. circa finem ibi: Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod iure divino necessarium est in-

institutum esse intellexerat; sed ut præceptum (divinum) Confessionis ab omnibus & singulis, cum ad annos discretions pervenissent, impleatur.

Consonat Doctor Subtilis 4. dist. 17. n. 24. De tertio articulo dico, quod Ecclesia præceptum istud (divinum Confessionis) quantum ad aliqua prædictorum non specificavit, & quantum ad aliqua specificavit. Præcepta autem specificatio huius præcepti invenitur in illo capitulo extra de Penit. & Remiss. Omnis utriusque sexus. Et infra n. 28. Quoad, Quando, Ecclesia determinavit præceptum (divinum Confessionis) scilicet semel in anno. Non ait Scotus: Ecclesia præcepit Confessionem, sed, determinavit præceptum, scilicet divinum.

Et ideo Durandus supra q. 8. Quòd, inquit, aliquis dicat peccatum suum occultum coram Sacerdote, qui illud habet celare, nulla lex purè humana potest præcipere. Non negat Confessionem esse præceptam singulis annis; sed negat esse præceptam per legem purè humanam, quia videlicet, & erit

CONCLUSIO II.

Secluso præcepto Divino Confessionis, Ecclesia numquam attentasset imponere Confessionem, ad quam de facto fideles obligantur singulis annis. Fortè nec imponere potuisset.

Communitè & verissimè dicitur: Si Christus non instituisset Sacramentum Penitentiae, Ecclesia non potuisset præcipere Confessionem, qualis de facto præcipitur, id est, omnium peccatorum mortalium, etiamsi occultissima illa sint; non ideo tantùm, quia Ecclesia caret potestate in actus internos; hoc enim fortè falsum est, sed quia Ecclesia non potest præcipere rem nimis difficilem, qualis esset Confessio omnium peccatorum mortalium, absque effectu remissionis peccatorum, & sanctificationis, ac renovationis interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae & donorum. Unde tunc illud præceptum cederet in destructionem, & non in ædificationem; cum tamen Ecclesiae tantùm sit data potestas legislativa in ædificationem; nam finis legis est bonum commune, cui opponitur communis transgressio legis, quæ nata est sequi, quando actus est nimis difficilis, id est, superans communiter fragilitatem humanam.

Profectò etiam nunc, non obstante vi & efficacia huius Sacramenti, quæ est Reconciliatio cum Deo, quam interdum in viris piis, & cum

devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientia pax ac serenitas, cum vehementi spiritus consolatione consequi solet (inquit Trid. sess. 14. c. 3.) experientia comprobatur, quàm multi (proh dolor) inveniantur, qui ex verecundia non adimpleant præceptum divinum Confessionis; quòd plures essent, qui verecundarentur dicere sua peccata occulta, si non foret institutum Sacramentum? Putas quia hodie fideles obedirent Ecclesiae, si præciperet, ut omnes manifestarent sua peccata, etiam occultissima, alicui sæculari, non quidem ad vindictam sed solum ad emendationem? Non est credibile, quòd vel unus ex 100. illud præceptum observaret.

Ex quo confessum cognoscitur ratio Conclusionis; nam licet institutio Sacramenti per consequens effectus gratiae & remissionis peccatorum plurimum allevient onus Confessionis; equidem plurimis tam grave adhuc permanet, ut nisi scirent, Deum præcepisse Confessionem, neque se aliter posse recipere remissionem peccatorum, nullatenus vellent explicare Sacerdotibus, estò strictissimo sigillo obligatis, omnia sua peccata, etiam occultissima.

Quod probè intelligens Scotus 4. dist. 17. n. 9. inquit: Si tertium membrum teneatur, scilicet quòd Confessio non cadit nisi sub præcepto Ecclesiae, non potest faciliter improbari, nisi quia vel Ecclesia non attentasset tam arduum præceptum imponere omnibus Christianis, nisi esset præceptum divinum; vel quia non invenitur, ubi ab Ecclesia imponatur istud præceptum; quin ante hoc Sancti reputarent, hoc præceptum de Confessione obligare. Ubi sub disjunctione insinuat nimiam difficultatem præcepti Ecclesiastici, secluso præcepto divino, ut propterea Ecclesia non attentasset, quòd jam attentavit; quidquid sit de absoluta potentia præcipiendi, quam ibi neque negat, neque affirmat.

Queris à me, quid ego sentiam? Resp. cum Lugone disp. 15. n. 91. Ecclesiam non potuisse præcipere Confessionem, qualis de facto præcipitur, videlicet omnium omnino mortalium, propter difficultatem, quam secum affert; sicuti non potuit præcipere statum Religiosum, quem Christus voluit esse liberum, propter suam difficultatem, non obstante maximà utilitate illius status. Lugonem sequitur Arriaga disp. 52. n. 3. amplius dicens, Ecclesiam non habere potestatem præcipiendi Confessionem, vel unius tantùm peccati mortalis.

Opposita sententia est Suarii disp. 35. sect. 1. n. 18. Vasquez q. 90. a. 1. dub. 4. n. 44. Ratio Suarii est; quia receptio huius Sacramenti non est materia excedens facultatem Ecclesiae; & alioquin ejus usus est valde conveniens Ecclesiae; ergo non est cur Ecclesia non possit ponere tale præceptum.

Proba-

15. Probatio Conclusio nis,

quam in 2. sinuat Scotus,

16. Sentit Auct. cum Lugone, Ecclesiam non potuisse præcipere Confessionem, qualis hodie præcipitur.

Arriaga

17. Oppositum docent Suarez & Vasquez.

Ratio Suarez